

İŞÇİNİN SESİ

CEK-AL

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

Türkiye Komünist Partisi
işçinin partisi!

Yıl:13, Sayı:338, 30 Eylül 1987

Türkiye Komünist Partisi'nin 67. kuruluş yıldönümünde
R.Yürükoğlu yoldaşın yaptığı konuşma

KAVGA SESLERİ GELİYOR

Değerli yoldaşlar!
Partimizin 67. kuruluş yıldönümü komünistlere ve işçi sınıfına kutlu olsun.

Yoldaşlar, partimizin bir kuruluş yılını daha, "faşizm" altında kutluyoruz. Yalnız bu biraz "değişik" faşizm!

İşçi sınıfı büyük bir hareketlilik içinde, devrimci durum yıllarından daha yaygın bir grev dalgası var. Öğrenciler hareket halinde: Yürüyüşler, açlık grevleri. Hapishaneler ayakta, mahkum aileleri sokakta. Bu öyle bir "faşizm" ki, partiler açık, seçimler yapılıyor, referandumda *milyonlar* miting alanlarına çıkıyor ve de 12 Eylül faşizminin yasakladığı siyasetçilerin yasaklarını kaldırıyor. Çeşit çeşit yayınlar ortalığı sardı. Komünist partisinin legalleşmesi konuşuluyor. Hatta böyle giderse, bu "faşizm" altında, resmiler legale çıkıp, sosyal demokratlarla işbirliği içinde iktidara bile gelebilir!

Demek ki devrimci hareketimiz henüz bilimsel ciddiyete ulaşmış değildir. Demek ki, devrimci hareketimiz Marksizmi pratik siyasette kullanma zorunluluğunu henüz kavramış değildir. Belki bir "faşizm"var ama, "devrimci liderler" olarak halkı aldatanların kafasında var. Ve de bu, onların burjuvazi karşısındaki yılgınlıklarını yansıtıyor.

Bu "faşizm" ne zaman kalkacak? Belki şimdi referandumun ardından, belki de erken seçimlerden sonra kaldıracaklar. Haydar Kutlu'nun, sol örgütlere 25 Temmuz 1987 tarihli mektubu "faşizm"i kaldırmaya hazırladıklarını gösteriyor:

"Türkiye yeni bir döneme giriyor. Baskı ve terörün sonucu uzun bir durgunluk döneminden sonra, toplumun dinamik kesimleri arasında, işçi sınıfı ve öğrenciler içinde giderek hız

kazanan bir hareketlenme başlamıştır. Demokratik kamuoyunda birçok konuda canlı bir tartışma yürümektedir.

"Kısacası bizce, artık Türkiye, henüz demokratik bir gelişme olmamakla birlikte, 12 Eylül dönemi Türkiyesi olmaktan çıkıyor."

Hani faşizm bir devlet biçimiydi. Devletin örgütlenişinde bugünle iki yıl öncesi arasında fark var mı? Ama anlaşılıyor ki, az sonra "faşizm"i kaldıracaklar. İnandırıcı olacak mı? Olmayacak.

Legalizm hastalığı ortalığı sarıyor

İşçi sınıfı adına siyaset yaptıklarını söyleyen bu insanlar, Türkiye'de faşizm var diyorlar ama hiç faşizm var gibi davranmıyorlar. Hem de öylesine ki, bir uçtan bir uca savruluyor ve yeniden legalist bir çalışma içine giriyorlar.

Aynı yılgınlık burada da yakalarını bırakmıyor ve "artık illegal çalışmayı ancak devletler yapabilir", "toplum yeni şeyler istiyor", ya da "illegal çalışmayla yığınlara ulaşamaz" gibi tezlerle, bu kez illegal çalışmayı reddediyorlar.

Legalizmin toplumsal tabanı küçük burjuvazi, egemen ideolojisi yılgınlık, ideolojik kaynağı ne yazık ki dünya komünist hareketi ve son çözümlemede gerçek kaynağı dünya kapitalizmidir.

Bugün devrimci hareket açısından en büyük tehlike legalizm hastalığıdır. Legalizm dünyanın her ülkesi için tehlikedir ama Türkiye gibi tarihi barbar, burjuvazisi barbar bir ülkede gerçekten korkunç bir tuzaktır. Biz, legal olanaklardan yararlanmak için elimizden gelen herşeyi yapacağız ama legalizmle savaşaacağız.

Türk-İş'i bölme çabalarının ardında da legalizm ve onun hesapları vardır

Türk-İş'i bölme çabalarının ardında da başka amaçlar yanında legalizm ve onun hesapları vardır.

Resmiler legale çıkmaya kararlıdır. Bu olmadan anlamlı bir siyasal savaşım verilebileceğine inanmıyorlar. Legal olabilmek için şimdide dek çok ödün verdiler. Daha da ne gerekiyorsa vereceklerdir. Türk-İş'i bölerek kendilerinin etkin oldukları ya da etkin göründükleri bir şemsiyenin altında durmak, legale çıkma planının çok önemli bir parçasıdır. TIP-TKP birleşmesinin altında da bu var.) Ama bunun için işçi sınıfını böleceklermiş, ne gam!

Bu nedenle, bugün resmilerin çıkarları Baştürk'le uyuşmuştur. "DİSK açılın, sonra Türk-İş'le masaya oturun, birleşme görüşmeleri yapsın" deniyor. Bu mantığı anlamak mümkün değildir. DİSK'in üzerindeki yasakların kalkması için başından beri mücadele ediyoruz, edeceğiz. Ama DİSK açılın, sonra görüşsün demek, çocuk uyutmaktır. Türk-İş'teki işçi birliğini bölecekler, yeni konfederasyona üye yazmak için Türk-İş'i kötülecekler, ondan hayır çıkmaz diyecekler, sonra birleşmek için görüşecekler!

Biz, resmilerin ve Baştürk'ün yeni konfederasyon kurma heveslerini, 12 Eylül faşizmi öncesinde sendikal hareket içinde yaptıklarını ve Maden-İş grevlerini de hatırlayarak, "cinayet mahalline geri dönüş" olarak değerlendireyoruz. Türk-İş'de sağlanmış olan sendikal birliğin bozulmaması için bugüne dek elimizden geleni yaptık, bundan sonra da devam edeceğiz.

Hızla yayılan legalizmin, revizyonizmin altında yoldaşlar, ilginç bir ruh hali yatıyor. "Komünist Abdullah gibi kalırız" korkusu yatıyor. Bir

yoldaş anlatmıştı. 1951 tutuklaması ardından bir yoldaş Adana'ya sü-rüyorlar. O tarihlerin Adana'sı da bugünlerden oldukça farklı. Abdullah'ın yanına kimse yanaşmıyor ve komünist Abdullah baş parmak gibi kalıyor, kimseyle ahbablık edemiyor. Ve çevrede bir tekerleme türüyor: "Aman şöyle yapmayalım, komünist Abdullah gibi kalırız". Onların korkusu da bu. Komünist fikirler işçiyi emekçiyi kaçırır sanıyorlar. Yalnız kalma korkusu.

Aslına bakarsanız, bu süreç yalnızca bizdeki resmilere özgü değil, bugün dünyanın her yanında yürüyor. Komünist partiler dünyanın her yanında güçten düşüyorlar. Güçten düştükçe "yalnız kalma korkusu" artıyor. Bu partiler güçten düştükçe, bunun nedenini kendi yanlış yollarında aramıyorlar, Marksizmin insanları kaçırdığında arıyorlar. Bu partiler güçten düştükçe verdikleri ödünler artıyor.

Öküzü boynuzundan tutmak gerekiyor. Ne yazık ki tüm komünist partilerinin içine girdiği bu gidişi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi besliyor.

Sovyetler Birliği'nde neler oluyor?

Bugün dünya komünist hareketi önemli bir dönemecini yaşıyor. Bugün SBKP'deki 27. Kongre ve sonrasını, Gorbaçof'u övmeyen, onun hakkında sempati ile konuşmayan insan bulmak çok zorlaştı. Emperyalist ülke hükümetlerinden kapitalistlere, komünist partilerden sosyalist partilere, sosyal demokratlara dek herkes iştahla Gorbaçof'u övüyor. Türkiye'de de böyle. Onun için bu konuşmada, Sovyetler Birliği üzerinde uzunca durmak istiyorum.

Önce şu soruyu yanıtlatalım: 27. Kongre ve Gorbaçof reformları neyin itirafıdır?

27. Kongre ve Gorbaçof reformları neyin itirafıdır?

Hiç birşey katmadan 27. Kongre raporunda ve ardından yayınlanan yazılarda kendi söylediklerini kısaca özetleyeceğim. Önce ekonomik ve toplumsal alanda:

- 1970'lerde, 1980'lerde ekonomi dinamizmini yitirdi.
- 11. plan hedeflerine ulaşamadı, ekonomide genel durgunluk var.
- Bu dönemde reel gelirler yükselmedi.
- İsraf arttı.
- Halkın psikolojisi bozuldu, insanlarda dinamizm eksikliği var.
- Köhnemiş düşünce tarzları, dogmalar, kalıplar yaygın.
- Daireler arası çıkar çatışmaları azıttı.
- Sermaye yatırımlarında çok ciddi hatalar yapıldı.
- Üretimin kalitesi vasat.
- Teknoloji üretilmedi.
- Aşağılık kompleksi gelişti.
- Ekonomide kıtlık, efektif taleple mal arzı arasında açıklık var.
- Emek üretkenliği çok yavaş ilerliyor.
- Yoğun gelişme yöntemleri, bilimsel-teknolojik devrimin sonuçları uygulanmadı.
- Ve yine kendi cümleleriyle getirdikleri sonuç: Ekonomik gelişmeyi hızlandıramazsak toplumsal programları gerçekleştiremeyeceğiz. *Halk daha fazla bekleyemez.* Toplum dünkü yaşantıyı artık kabul etmeyecek.

Gerisi kalışın *ana nedeni* olarak şunu gösteriyorlar: Ekonomik yönetim biçim ve yöntemleri. Geri kalıştan *çıkdıkları ders* ise şudur: Halkta gelişen ilgisizliği, kayıtsızlığı dağıtmalıyız. Emekçileri seçilen yolun doğruluğuna *ikna etmek*, (Bir kere sormak gerekiyor, hangi yolun doğruluğuna? Her genel sekreterle bir başka yola gidiliyor. İkincisi, ikna etmek sözcüğü de ilginçtir. Yani o yolu emekçiler seçmiyor. Onlar sonradan o yola ikna ediliyor.) onların moral ve maddi olarak *ilgisini uyandırmak*. (Sosyalist bir ülkede emekçilerin, "seçilen yola" ilgisini uyandırmak!)

Ve hedef: Ulusal ekonominin *modernizasyonu*. Bu plan sonunda üretilenler, yüzde 90 dünya standardına çıkacak diyorlar.

Bunlar hep kendi sözleri ve tüm söylenenler Brejnief ve öncesi dönemin eleştirisi.

Birşeyi iyi anlamak gerekir yoldaşlar. Sosyalizmde işçi sınıfının sistemi etkileme olanakları kapitalizmde olduğundan çok daha fazladır. Nasıl bir sosyalizm olursa olsun. İster demokratik, ister az demokratik olsun, isterse anti-demokratik olsun. Sovyetler Birliği'nde de olan budur. Yalnız Sovyetler Birliği demokratik olmadığından orada işçi sınıfı bu olanağı tersinden kullanmaktadır. Çalışmasını, katkısını, verimini düşürmektedir. Kendi ağızlarıyla söyledikleri bunu göstermiyor da, neyi gösteriyor? "Psikoloji bozulmuş, israf artmış, verim düşmüş, iyi çalışılmıyormuş..." İşçi sınıfı neden iyi çalışmayacakmış? Bu şunu gösteriyor: İşçi sınıfı elindeki olanağı tersinden kullanıyor. Sosyalizmi ilerletmede kullanmıyor.

Görüldüğü gibi, sorun, ekonomik vb., değil yoldaşlar. Sorun siyasal değerlendirmeyi yapamamak, ya da yanlış yapmak sorunudur. Bir ülkeye sosyalizm geldi diye, üretim güç-

leriyle üretim ilişkileri arasında otomatik bir uyum ortaya çıkmıyor. Bugün olan da bunu kanıtıyor: Sovyetler Birliği'ndeki üretim ilişkilerinin özgüllüğü, yani bizim "bürokratik sosyalizm" dediğimiz şey, bugün o ülkede üretim güçlerinin gelişmesini engelliyor.

Ekonomiye ilişkin bir nokta daha söyleyeceğim: 27. Kongre, "gelişmiş sosyalizm" uydurmacasını geri çekti. Ve eleştiriyor. Kruşçef'in "komünizme geçiyoruz" yanlısına karşı getirilmişti, ama o da yanlıştı deniyor. Biz bunu yıllardır söylüyoruz, böyle bir uydurmaca sosyalizm teorisinde yoktur diyoruz. Bize anti-Sovyet diyorlardı. Ama şimdi kendileri yanlış bularak kaldırıyorlar. Tabii sorumluluğu taşıyacak kimse yok. Sosyalizm adına bu "yanlışı" nasıl yaparsın sorusu sorulmuyor. "İlerliyoruz!"

Şimdi uluslararası alanda söylediklerini, yine kendi sözleriyle özetleyelim: Bu bölümde tılsımlı sözcükler, "nükleer çağın koşulları"dır. Herşey buna bağlanıyor. Yepyeni bir durum var ve iç, dış, herşey yeniden ele alınıp değerlendirilmeli. Eskimiş fikirler aşılmalı.

Nükleer çağ, emperyalist ülkelerle SSCB'nin yeni ve daha yakın bir işbirliğini gerektiriyor. Siyasal ortamı *sakinleştirmek* için!

Hatta Kongre raporunda açıkça, "yeryüzünün çalkantılı tüm noktalarında çatışma durumlarını dağıtma yollarını bulmak için kollektif araştırmayı canlandırmaktan yanayız... bu genel güvenliğinin çıkarları için zorunlu olarak gerekiyor" deniyor.

Aynı anlayışla, "uluslararası ekonomik güveni artırmak" gerekçesiyle GATT (geçen eylülde reddedildi), IMF, OPEC, AET ve Dünya Bankası'na girmek ya da ilişki kurmak için başvurular.

Bir de "global çelişkiler" (sınıflar-üstü) diye birşey çıkardılar. Oysa, sınıflı toplumun hiçbir toplumsal çelişkisi "sınıflar-üstü" değildir. Çevre kirlenmesini örnek veriyorlar. Çevreyi kim kirliliyor? Kâr güdüsüyle, gerekli harcamaları yapmadan, gerekli önlemleri almadan haince doğayı altüst eden kapitalizm değil mi? Ve sosyalizm adına aynı egoistlikle ve sorumsuzlukla üretim yapan *bu* sosyalizm değil mi? İşçi sınıfı değil, üretimin koşullarına karar verenler kirliliyor. Bal gibi sınıfsaldır.

Şimdi soralım, bu kendi getirdikleri eleştiriler neyin itirafıdır? Sakin bir kafayla düşünürseniz, çok şeyin itirafıdır. Ama yıllardır aramızda tartışma konusu olan iki noktayı öne çıkaralım:

1. Emperyalizm dünya çapında çok daha güçlüdür. 2. Ekonomide ve toplumda sosyalizm adına işçi sınıfına yaramayan siyasal tercihler yapılmıştır. Bunun sonucunda emekçi sınıfların sisteme güveni kalmamıştır. Acıdır. Sosyalist bir ülkede genel sekreter, "halk daha fazla bekleyemez" diyor. Bu da ancak yıllardır söylediklerimizi akılıyor.

Gorbaçof çizgisi özünde nedir?

Gorbaçof'un getirdiği nedir? Demokrasi mi geldi? Dünyanın yanlış olduğunu eleştirmede bir ölçüde anlaştık. Bugün izlenen çizgi, bu yanlışları düzeltici bir çizgi midir? Sosyalizmin gereği olan aktif yığın demokrasisi var mıdır, ya da oraya mı gidiliyor? İşçi sınıfının devlet ve erk üzerinde etkinliği artıyor

Resmiler legale çıkmaya kararlıdır. Türk-İş'i bölerek kendilerinin etkin oldukları ya da etkin göründükleri bir şemsiyenin altında durmak, legale çıkma planının çok önemli bir parçasıdır. "DİSK açılın, sonra Türk-İş'le masaya otursun, birleşme görüşmeleri yapsın" deniyor. Bu mantığı anlamak mümkün değildir. DİSK'in üzerindeki yasakların kalkması için başından beri mücadele ediyoruz, edeceğiz. Ama DİSK açılın, sonra görüşülün demek, çocuk uyutmaktır. Türk-İş'teki işçi birliğini bölecekler, yeni konfederasyona üye yazmak için Türk-İş'i kötüleyecekler, ondan hayır çıkmaz diyecekler, sonra birleşmek için görüşecekler!

mu? Bu soruları düzgün yanıtlamak gerekiyor.

Şunu kabul etmek gerekir ki, Sovyetler Birliği'nde bugün önemli bir silkinme çabası vardır. Ama dikkat edilirse, önlemler işçi sınıfını devlete ve ekonomiye egemen kılma, düzeni onun eline verme yönünde değildir. Önlemler, işçi sınıfını daha iyi çalıştırma yönündedir. Menecerliğin kalitesini artırma yönündedir. Bu nedenle rahatça söyleyebilirim ki, sonuçlar yine eskisi gibi olacaktır. Yol yine yanlış bir yoldur.

Aslına bakarsanız, her sistemin başındakiler o sistemin gelişmesini isterler. Genel olarak böyledir. Örgüttür, spor derneğidir, işletmedir, partidir, devlettir, ne olursa olsun. Herhangi bir sistemin başındakiler onun gelişmesini isterler. Onların kendi varoluşlarıyla bağlı birşeydir bu. Padişahlar da Osmanlı devletinin gelişmesini istemiştir, Abdülhamit de istemiştir. Ve de bir ilerleme olmuşsa (ne kadarsa), bundan o toplumdaki her sınıf şu ya da bu kadar yararlanır. Böyle olduğu için, Gorbaçof ülke gelişsin diye birşeyler yapıyor mu diye bakmamak gerekir. Yaptıkları neyi gözetiyor? Hangi sınıf ya da katmanı amaçlıyor? Asıl olarak hangi sınıf ya da katmanın çıkarları için yapıyor? Buna bakmak gerekir.

Bugün Türkiye'de işçi sınıfı ne

denli kötü yaşıyor biliyoruz. Ama 50 yıl öncesiyle karşılaştırsak, yine de toplumsal olarak daha ileri bir düzeyde yaşıyor. Burjuvazi Türkiye'de işçi sınıfının sırtından gelişiyor ama bir miktar ilerleme de toplumun her yanına yayılıyor. Sovyetler Birliği'nde de bir anlamda böyle oluyor. Bakılması gereken yer, yapılanların birinci sırada hangi sınıfı ya da katmanı amaçladığıdır.

Gorbaçof sürekli olarak daireler arası çıkar çatışmalarını eleştiriyor. Özellikle ekonomiyle ilgili bakanlıklara şiddetle çatıyor. Ve, "bürokratik tutumla yeni yöntemleri engelliyorlar" diyor.

Geri kalmanın ana nedeni olarak, menecerlik biçim ve yöntemlerini gösteriyor. Mühendislerin rolünü ve prestijini artırmayı *kilit hedef* olarak koyuyor.

Çok açık ki, bürokrasinin bir kanadı ötekiyle kavga ediyor. Teknokratlarla eski bürokratlar boğuşuyor. *Eski bürokrasi, teknokrasiye dönüşüyor.* Bugünkü Gorbaçof çizginin özü, tarihsel anlamı buradadır.

Bu dönüşüm, bürokrasinin yenilenmesi, bürokrasinin çağdaş, modern yöntemler kullanan teknokrasiye dönüşmesi, işçi sınıfını yalnızca destek olarak kullanıyor. Gerçek bir demokratikleşme gelmemiştir. Bu yöntemlerle de gelemes.

Sormak gerekir yoldaşlar, işçi sınıfı nerede tam bir karar sahibidir? Fabrikalarda mı? Orada, hem de şimdi daha genişletilmiş yetkisiyle menecer söz sahibidir. Meneceri, fabrikada çalışanın seçmesi bu gerçeği değiştirmiyor. Gün be gün üretimin sürdürülmesinde tek yetkili menecerdir. Fabrikaları işçi kollektifleri değil, menecer yönetiyor.

Genel ekonomi çapında mı işçi sınıfı yetkilidir? Oyle de değil. Ekonomik planlar, ki sosyalizmde en önemli şeydir, işçi sınıfının tartışmasıyla alttan yükselen bir süreçle belirlenmiyor. GOSPLAN'da hazırlanıyor, gerçek tartışmanın yürümediği Sovyet'te "kabul ediliyor".

Siyaset düzeyinde mi işçi sınıfı yetkilidir? Siyasal erk, Sovyet Kongrelerinin elinde mi? Değil. Buralarda gerçek bir seçim yapılıyor mu? Yapılmıyor. Arada bir gazetelerde çıkıyor: Yüzde 98-99 katılımı partinin adayları seçiliyormuş. Oyle seçimleri biz biliyoruz yoldaşlar. 1982 Anayasası da yüzde 95 oyla kabul edildi. Hangi sağduyu sahibi insan kalkar da, Türkiye halkının yüzde 95'i bu anayasayı istiyordu diyebilir?

Oyleyse nerede işçi sınıfı gerçek anlamda yetkili kılınmıştır? İşin ilginç yanı, devlete sahip, rakibi olmayan, tehdidi olmayan bir parti var ortada ve bu partinin kendi içinde getirebildiği demokratikliğe bakın. Merkez komitede oylamalar bundan sonra gizli oyla yapılabilecekmiş! Büyük adım atmışlar! Kendi devletinde, illegal değil legal bir parti, devleti yöneten bir parti. Getirdiği demokrasi bu! Bunun demokrasi ile ilgisi yok.

Sovyetler Birliği'nde en düşük ücretle en yüksek ücretin arası zaten çok açıktı. 27. Kongre ve ardından gelen yasalar, bu farkı yeterli bulmadılar ve ücret farklarının daha da büyümesi için önlemler getirdiler.

Peki demokrasi geldiyse halka sorsunlar. Bir referandum yapsınlar, ücret farklarının daha büyümesini mi istersin, yoksa kalkmasını ya da 1/3'e inmesini mi istersin diye sorsunlar.

Adamın ekmeği, o konuda da birşey düşünmeyecek mi? Sorsunlar, o zaman demokrasiyi görelim. Soramazlar!

Her toplumda toplumsal eşitsizliğin temel kaynağı, toplumsal işbölümüdür. Toplumun belli kesimlerini belli işleri yapmaya mecbur eden bu işbölümüdür. Yöneten ve yönetilen ayrımını yaratan bu işbölümüdür. Ve her toplumda eğitim denilen kurum, bu ayrımı yaşatmak ve güçlendirmek hedefine yönelir. Sınıf farkları, üretim araçları karşısındaki konumdan doğar ama eğitim sistemi bu sınıf farklarını besleyen, yaşatan, güçlendiren en önemli araçlardan biridir.

Sosyalizmde sınıf farkları ekonomik gelişme temelinde ortadan kalkacaktır, ama bu kendiliğinden bir süreç değildir. Mutlaka bilinçli kararlarla önünün açılması gerekir. Bu arada sınıf farklarını güçlendirmede ya da kaldırmada en önemli araçlardan olan eğitim de bu anlayışla ele alınmalıdır. Çünkü eğitim, bir ülkede sınıf farklarının kalkmasına da, derinleşmesine de yardım edebilir.

Sovyetler Birliği'nde durum nasıldır? Sovyetler Birliği'nde bugünkü eğitim sınıf farklarını güçlendirme yönünde çalışmaktadır. Okullar yükseldikçe, okuyan işçi çocuğu sayısı azalmaktadır. Üniversiteye giren işçi çocuğu oranı düşüktür, bitirebilen işçi çocuğu oranı çok daha düşüktür. Ne oldu işçi sınıfının devlet yönetmeye hazırlanmasına? Eğitimde fırsat eşitliğine ne oldu? En sonunda, tabii, demokrasiye ne oldu? Kuşaklar kuşaklar, aydınların, bürokratların çocukları yüksek okulları bitirecek, işçinin çocuğunu okumayacaksa, eğitim neye hizmet ediyor?

Bir başka açıdan daha bakalım demokrasiye. Neden Sovyetler Birliği'nde en pis işlerde kadınlar çalıştırılıyor? Ve neden her işkolunda ve tüm ekonomi çapında kadınların ücretleri, aynı iş için çalışan erkeklerden önemli oranda düşüktür? Neden Lenin'in ölümü ardından Merkez Komitesi'nde salamura gibi erkek dizilidir? Neden Politbüro'da hiç kadın yoktur? Bu denli yoğun bir erkek şovenizmi sosyalizmle, demokrasiyle, proletarya fikirleriyle bağdaşır mı?

Kutlu da utanmadan bunların üzerini örtmeye çalışıyor. Yalnız dikkat edin, eskisi gibi "ne söylersek yuttururuz" havasıyla değil, tam tersine yüzüstüce bir özür dilemeyle ama yine üstünü örtmeye çalışıyor. *Milliyet*'teki röportajdan okuyacağım.

"Soru: *İşçinin Sesi* ile görüşürken Yürükoğlu, Gorbaçov'un getirdiği reformların yetersiz olduğunu, gerçek bir demokrasiye gidilebilmesi için çok partili demokrasiye geçilmesi gerektiği görüşünü dile getirdi. Siz bu konuda ne diyorsunuz?"

"Yanıt: ... Biz çok açık bir biçimde çok partili olabileceğini söylüyoruz, gelecekte Türkiye'de sosyalizmin. Ama bu önemli birşey tabii. Şimdi bunu açık bir biçimde söylüyoruz. Ama bununla gelecekte Türkiye ile ilgili öngörülerimiz için de Sovyetler Birliği'ne bakmamak gerekir tabii. Söylediğim gibi başka tarihsel koşullar altında oluşmuş birşey. Ve demokrasi sorunu da, eşittir çok partililik değil. Yani sosyalist demokrasi, eşittir çok partililik değil. Çok parti olmadan da demokrasi olabilir. Ama önemli olan tüm halkın somut olarak o sosyalist yönetimle ilgili düşünceleridir. Bunun belirmesi, ortaya çıkma biçimidir. Geniş bir demokrasi var ve herkes görüşlerini açık bir biçimde söyleyebiliyorsa, orada çok

partili bir sistem olmasa bile, biz inanıyoruz ki, sosyalist demokrasi olabilir ve etkinleşebilir ve genişleyebilir. Şimdi Sovyetler Birliği'nde olan da budur. Böyle bakmak gerekiyor. Üstelik de yeni adımlardır. Bu kadar karamsar olmamak lazımdır, Sovyetler Birliği ile ilgili olarak..."

Sırasıyla gidersek:

1. Kutlu, Türkiye'de sosyalizm çok partili olabilir, bunu açıkça söylüyoruz diyor. Şimdiye dek nerede "çok açık biçimde" söylediler? Kongrelerinde mi söylediler, tüzüklerinde, programlarında, MK kararlarında mı var? Hatta, sosyalizm çok partili olmak *zorundadır* dediğimiz için bizi uzun süre eleştirdilerdi. Şimdi kalkıyor, çok partili olabilir diyor.

Peki, şimdi bunları söylemesini doğruya ilerleme olarak mı alacağız? Almamalıyız yoldaşlar.

Kutlu, "Türkiye'de çok partili olabilir" diyor, *olmalıdır* demiyor. Yani zorunlu kalırsak yaparız demek istiyor. Sovyetler Birliği'yle ilgili olarak, "tek partiyle de demokrasi olabilir" fikri de gösteriyor ki, Türkiye'de çok partililik doğruların baskısı altında atılmış bir geri adımdır. Fikir sistemlerinde değişiklik olduğu anlamına gelmiyor.

2. Demokrasi eşittir çok partililik değil diyor. Doğru yoldaşlar, buna biz de katılabiliriz. Gerçekten demokrasi çok partililiğe eşit değildir. Ama nasıl? Tam tersi. Çok partililik, demokrasinin asgari koşuludur, zorunlu koşuludur, olmazsa olmaz koşuludur ama tabii ki demokrasiye eşit değildir. Demokrasi için başka şeyler de ister.

Haydar Kutlu, demokrasi çok partililiğe eşit değildir, tek partiyle de olabilir diyor. Biz, demokrasi çok partililiğe eşit değildir, çünkü demokrasi çok partililiğin yanında başka şeyler de ister diyoruz. Arada büyük fark vardır.

Demokrasi çoğunluğun azınlığı (onun haklarını yoketmeden) yönetmesidir. Demokrasi özünde seçim ilkesidir. Hiçbir cambazlık bu gerçeği gizleyemez.

3. Kutlu'nun söylediklerinde değinmek istediğim üçüncü noktaya uyan bir deyiş vardır: Şecaat arzederken merdi gıpti sirkatin söyler derler. Sovyetler Birliği'nde herkesin görüşlerini söylemesi vb. "yeni adımlar"mış. Öyleyse devrimden 70 yıl sonra, herkesin görüşlerini açık bir biçimde söylemesinin yeni sağlanmakta olduğunu kabul ediyor. Bugün de sağlanmadığı başka da, ne oldu o eski edebiyata?

4. Bir de, Sovyetler Birliği ile ilgili olarak bu kadar karamsar olmamak gerekir demiş. Buna ilerde değinmek istiyorum.

Sosyalizmde çok partililiğin, siyasal çoğulculuğun neden gerekli olduğuna yıllar içinde çeşitli vesilelerle değindik. Burada bunlara ek olarak bir başka yöne daha değinmek istiyorum. Komünist üretim tarzının en önemli öğelerinden biri *merkezi plandır*. Sosyalist ekonomi merkezi bir ekonomidir, büyük gücü buradadır. Sosyalist demokrasinin işleminin, sosyalist planlama üzerinde çok yünden belirleyici etkisi vardır. Sovyet komünistleri bu gerçeği bugüne dek kabul etmiş gözüküyorlarsa da, bu böyledir.

Herhangi bir ekonomik planın - Türkiye'deki 5 yıllık planlar da dahil - doğruluğu, gerçekliği ya da başarılı

olup olamayacağı neye bağlıdır?

Bir planın ne olduğu, ne yapacağı, ne sonuçlar vereceği en başta, *taşındığı öncelikler* ve koyduğu hedeflerle bağlıdır. Neler yapılacak, neler üretilecek, kime ne verilecek, kim ne alacak? Bunlar işin en başından belirlenir.

Sınıflı toplumda, bu soruların tek bir yanıtı yoktur. (Sosyalizm de sınıflı bir toplumdur.) Ne kadar sınıf ve katman varsa, o kadar da yanıt vardır. Çünkü öncelikler ve hedefler, kimin çıkarına sorusuyla bağlıdır. Kim ne kadar üretecek, kim ne alacak diye, işçiye sorsan başka yanıt verir, burjuvaya sorsan başka yanıt verir. Ne kadar sınıf ve katman varsa, o kadar da birbiriyle çelişen istek, öncelik ve hedef vardır.

Sosyalizmde, planın önceliklerini ve hedeflerini belirlemek devletin en önemli görevlerinden, işlevlerinden biridir.

Devlet bu plan hedeflerini ve önceliklerini nasıl belirleyecektir? Bunun iki yolu vardır:

Ya Sovyetler Birliği'nde bugüne dek yapıldığı gibi, GOSPLAN'da oturan herşeye kadir bürokratlar belirleyecek ve sonra o plana halkı *ikna edecektir*. Bu yolun sonuçları Sovyetler Birliği'nin bugünüdür.

İkinci yol, bizim önerdiğimiz yoldur. Emekçi halkın, planın önceliklerini

Sosyalizmde işçi sınıfının sistemi etkileme olanakları kapitalizmde olduğundan çok daha fazladır. Nasıl bir sosyalizm olursa olsun. İster demokratik, ister az demokratik olsun, isterse anti-demokratik olsun. Sovyetler Birliği'nde de olan budur. Yalnız Sovyetler Birliği demokratik olmadığından orada işçi sınıfı bu olanağı tersinden kullanmaktadır. Çalışmasını, katkısını, verimini düşürmektedir. "Psikoloji bozulmuş, israf artmış, verim düşmüş, iyi çalışılmıyormuş..." İşçi sınıfı neden iyi çalışmayacakmış? Bu şunu gösteriyor: İşçi sınıfı elindeki olanağı tersinden kullanıyor. Sosyalizmi ilerletmede kullanmıyor.

ve hedeflerini kendisinin belirlemesi gerekir.

Peki ama halk, milyonlarca değişik olan bir planın önceliklerini ve hedeflerini nasıl tartışarak belirleyecek? Hangi plan iyidir diye nasıl seçecek?

İşte bu noktada çok partililiğin önemi ortaya çıkıyor. Bu planlar ancak *genel ve anlaşılabilir* bütünlük halinde tartışılabilir. Basında ve örgütlerde *değişik plan almaşıkları*, çeşitli sınıfların çıkarları açısından özgürce tartışılmalıdır.

Değişik ekonomik planları tartışmak, değişik hükümet programlarını tartışmak demektir. Bu da çok partililiği varsayar.

Ancak ve ancak böyle belirlenmiş bir plan, sosyalizmde işçi sınıfının engin enerjisini harekete geçirebilir, sistemin ardına koyabilir. Yoksa, işçiler iyi çalışmıyor, ayyaşlık aldı yürüdü, israflar arttı diye böyle sızlanırlar.

Sovyetler Birliği'nde bugün varılan nokta kaçınılmaz mıydı?

Sovyetler Birliği'nde gelen hangi genel sekreter, ölen ya da düşürülen bir önceki genel sekreteri, herşeyi berbat edip gitmekle, Marksizmden de sapmakla suçlamadı? Lenin dışında böyle bir örnek yoktur. Bu sistem sürdükçe, olacağı da yoktur.

İşin en mide bulandıran yanı da, bu genel sekreterlerin hepsi aynı politbürodan seçiliyor. Bir tane politbüro var, 16 kişi. Biri ölüyor, bir başka genel sekreter seçiyorlar, ortalık tufan oluyor. Eski düzen, eski yapılanlar kötülenmeye başlanıyor. Dairelerden resimler iniyor, yeni resimler çıkıyor. Bazı heykeller hangarlara gidiyor, başka heykeller geliyor. Aynı 16 adam.

Anlaşılması en güç nokta da şudur. Bu kadar "farklı" düşüncelere sahip bu yeni "en iyi komünist" neden daha önce, öteki genel sekreterin yanında çalışırken ağzını açıp görüşlerini söyleyemiyordu?

Bu işleyişin sosyalist demokrasiyle bir ilgisi olabilir mi?

Neden böyle oluyor? Tam da o nedenden demokrasinin yokluğundan böyle oluyor. Sovyetler Birliği'nde öyle bir üst yapı kurulmuş ki, farklılıkları düzgünce tartışabilecek bir platform yoktur. Çelişkilerin ve farklı çıkarların kendini anlatabileceği bir kanal yoktur. O nedenle de, biriken ve biriktikçe de sıkışan öfkeler, fırsatını bulduğu anda, eskinin üstüne basarak, eskiyi reddederek yürüyor.

Her yeni genel sekreter, bir öncekinden farklı görüşlere sahip olduğundan değil, *hiç değil*, böyle bir kanal oluşturmak zorunda olduğundan, öncekini reddederek ilerliyor. Böylece toplum belli aralarla öfkesini, buharını salabilecek bir kanal bulmuş oluyor. Yoksa bilinmez, belki Gorbaçov, Brejnevif yaşarken en hararetle Brejnevifçiydi. Ayrıca bunun konumuz açısından anlamı ve önemi de yok.

Bürokrasi, her toplumda, egemen sınıfın sadık hizmetçisidir. Kapitalizmde bunu sağlamak oldukça kolaydır. Çünkü kapitalizmde, düzenin gerçek güç kaynağı olan üretim araçlarını elinde tutan bir sınıf (kapitalistler), bürokratların yanısında duruyor, ensesinden bakıyor.

Sosyalizmde bu sorun, (bürokratu işçinin hizmetçisi yapmak) bir derece

daha karmaşıktır. İşçiler henüz devleti tam yönetebilecek yetişkinliğe gelmediğinden, devletin mülkü olan üretim araçlarının denetimi işçi sınıfı adına, bürokrasinin elindedir. Bu bürokratik denetimin çapı ve etkinliği, sosyalist demokrasinin genişliğiyle ters orantılıdır.

Buna rağmen, sosyalizmde de bürokrasi, egemen sınıfın (yani işçi sınıfının) sadık hizmetçisi olur. Sovyetler Birliği'nde de olabilir. Olabilmesi ama, tek bir koşula, sosyalist demokrasinin gelişmesine bağlıdır.

Oysa Sovyetler Birliği'nde, egemen sınıfın sadık hizmetçisi olması gereken bürokrasi, tersine, giderek güçlenmiş, devlet, artı ekonomik yönetim, artı parti bürokrasinin tek bir mekanizmada bütünlenmesiyle, kendi özel çıkarları peşinde koşan, son derece güçlü bir katman olmuştur.

Bu durum karşısında, sosyalist sistemin özür dileyicileri çeşit çeşit gerekçeler getiriyorlar. Ya Kutlu'nun *Milliyet* röportajında yaptığı gibi, "o günün tarihsel koşulları öyle getirdi" diyorlar, ya da "Rusya geri bir ülke olduğundan bu durum kaçınılmazdı" diyorlar, vb.

Böyle söyleyenlerin hiçbirisi de, tarihte objektif ve subjektif koşulların işleyişini anlamadıklarını göstermekten başka birşey yapmış olmuyorlar. Bunun bir adı da var: "*Tarihsel kaçınılmazlık*" hastalığı. Tarihsel determinizmin karikatüre dönüştürülmesi. Ne olmuşsa, tarihsel olarak kaçınılmazdı ki oldu mantığı.

Sovyetler Birliği'nde böyle bürokratik bir düzenin kurulmuş olmasını herhangi bir "tarihsel kaçınılmazlık"la bağlamakla, Atatürk'ün anasının Zübeyde hanım olmasını, Türkiye'ye 12 Eylül faşizminin gelmesini, Hitler Almanyası'nda Yahudilerin sabun yapılmasını, Stalingrad'ın faşistlerin eline düşmemesini, daha aklımıza gelen herşeyi "tarihsel kaçınılmazlık" olarak görmek arasında, saçmalığın düzeyi açısından hiçbir fark yoktur.

Tarihte, olayları yaratan nesnel nedenlerle ortaya çıkan sonul sonuçlar arasında bir dizi ara bağlantı vardır. Bu ara bağlantılar, o günün somut toplumsal-siyasal güçlerinin kavgası ile belirlenir ve kendileri de sonul sonucun ne yönde olacağını belirler.

Söylediklerimin önemli sonucuna gelirse, "tarihsel kaçınılmazlık" hastalığının ciddi tehlikesi şuradadır: Ortaya çıkmış *her durumu*, "tarihsel olarak kaçınılmazdı ki oldu" diye anlarsak, hepsine de *ilerici* bir rol vermek durumunda kalırız. Çünkü bildiğimiz gibi, tarih sürekli ilerliyor. Tarihin tekerleği geriye dönmüyor.

O zaman çok tuhaf durumlarla da karşılaşırız. 1917 devrimi tarihsel kaçınılmazlıkta, öyleyse ilericiydi, bu iyi! 12 Eylül geldi, demek ki tarihsel kaçınılmazlıkta, öyleyse ilericiydi! Bu ne?

Aynı şekilde Sovyetler Birliği'nde bürokrasinin böyle güçlenip başta oturması kaçınılmazdı denirse şiddetle reddederiz. Hayır kaçınılabildi. O parti, Lenin'in ölümünden sonra, giderek hızlanan bir biçimde Marksizmde ihanet etmeseydi, sosyalizmin aktif yığın demokrasisini kurup işletseydi bu durum ortaya çıkmazdı.

Tutulması gereken yol nedir?

Şimdi resmilerimiz, yine Sovyetler Birliği'ne akıl öğretiyorlar, bunlar kim oluyor diyecekler. Oysa amacımız

Sovyetler Birliği'ne akıl öğretmek değil, kendi anlayışımızı geliştirmek, o hatalardan ders alarak ülkemizde sağlıklı bir düzen kurmaktır. Bu anlamda, bugün Sovyetler Birliği'nde tutulması gereken yol nedir? En önemli bazı noktalara değinmek istiyorum.

1. 27.Kongre'de, teknisyen ve mühendis aylığı işçilere çok yakınlardı, bunu artırmak gerekir deniyor. Tersine, ücret farkları azaltılmalıdır. Öyle ki, devlet ve partinin en üst yönetimdekilerin gelirleri, nitelikli işçinin gelir düzeyine indirilmelidir. Parti ve devlet bürokratlarının yan avantajları da kaldırılmalıdır.

2. Tüm ücretli işçiler için 35 saatlik iş haftası getirilmelidir.

3. Eşit işe eşit ücret. Kadınlara ücret haksızlığı kaldırılmalıdır.

4. Menecerleri işyeri kolektiflerinin seçmesi gibi yarım adımlar yerine, işyerlerini işçilerin seçtiği işçi komiteleri yönetmelidir.

5. Bireysel üretim kotaları ve parçabaşı çalışma (ki kapitalizmde işçi sınıfı yüz yılı aşkın zamandır bunlara karşı savaşıyor) derhal kaldırılmalıdır.

6. İşçi sınıfına grev hakkı sağlanmalıdır.

7. Devletin, işletmenin, menecerin çıkarı, işçinin çıkarıyla çeliştiği zaman, sendikanın işçinin yanında durması sağlanmalıdır.

8. Ekonomide ve toplumda dikey işbölümüne ve dikey hiyerarşiye karşı savaşım yükseltilmeli, mekanik ve tekrara dayanan işler hızla azaltılmalı, üniversite ve benzeri eğitim kurumlarında sınıfsal oran en azından o sınıfların toplumda tuttuğu yerle orantılı duruma getirilmelidir.

9. Toplumda ve partide aşırı yaygın erkek şövenizmine karşı savaşım yükseltilmeli, gerçek karar organlarında kadınlara nüfustaki payına orantılı yer verilmelidir.

10. Tek-parti sistemi kaldırılmalı, çoğulcu siyasal sisteme, çok partili sisteme geçilmelidir.

11. Böylece, devletle komünist partinin özdeşleşmesi de önlenmelidir.

12. Muhalefete basın, toplantı ve gösteri özgürlüğü sağlanmalıdır.

13. Devlette *üstün güç*, halkın seçeceği ve her an geri çağırabileceği temsilcilerden oluşan halk meclisinde (sovyette), ama lafta değil gerçekte, olmalıdır.

14. Ekonomik, toplumsal ve siyasal alanda "devlet sırrı" kavramı yok edilmeli, açıklık ilkesi uygulanmalıdır.

15. Akıl hastaneleri ve kampların siyasal amaçlarla kullanılması yasaklanmalıdır.

Bizim bu önerdiğimiz, sosyalizme yakışan budur dediğimiz, çok-partili, muhalefetli, gerçek seçimli sistem, *burjuva parlamentarizmi* değildir. Parti diktatörlüğü yerine, *proletarya diktatörlüğü*nün, özgür ve demokratik seçimler aracılığıyla kuruma kavuşmasıdır. İstediklerimiz budur.

Bugün, ekonomide ve devlette, üretim araçlarını ve erki, işçi sınıfı adına, ama efektif olarak bürokrasi denetlemektedir. Üretim araçları ve artık-ürün üzerindeki bu yönetim tekeli bürokrasinin tüm maddi ve manevi imtiyazlarının maddi kaynağıdır.

O zaman atılması gereken adım, getirilmesi gereken almaşık, her düzeyde bürokrasinin bu tekeline saldırmaktır. İşyeri düzeyinden başlayarak (işyerinde menecer yerine işçi kolektifi), ülke çapında sosyalist

Bugün Sovyetler Birliği'nde kavga bürokrasinin içinde geçiyor, işçi sınıfını da yalnızca destek olarak kullanıyor. Ama önümüzdeki dönem, hem üstten, hem alttan her yöne hareketlenmenin arttığı bir dönem olacaktır. Sosyalist ülkelerde komünist muhalefetler doğacak ve güçlenecektir. Lenin'den sonra, Sovyetler Birliği'nin izlediği siyaset, dünya devrimini duraklamaya sokan en güçlü etkenlerden biridir. Bakarsınız, önemli bir ülkede Sovyet siyasetinin engelleyemediği bir devrim gerçekleşir. Ve tüm insanlığın kaderini değiştirecek olan, Sovyetler Birliği'ndeki siyasal dönüşümlerin de kıvılcımı olur.

planlamada (parti programları biçiminde) ve devletin yönetiminde (özgür ve demokratik seçimlerle oluşmuş sovyet eliyle) bürokrasinin tekeli kaldırılmak, yerine işçi sınıfının girişimini geçirmek gerekiyor. Yukarıda sıraladığım maddelerin her birinin yöneldiği amaç da budur.

Sovyetler Birliği konusunda karamsar mıyız?

Şimdi Kutlu'nun söylediğine dönelim.

Kutlu Sovyetler Birliği konusunda karamsar olduğumuzu söylüyor.

Bildiğimiz birkaç şey var. *Birincisi*, Sovyetler Birliği'nde proleter demokrasininin bürokrasi eliyle öldürülmesiyle ortaya çıkan bürokratik sosyalizm artık üretim güçlerinin gelişmesi önünde engel oluşturmaktadır. İşçi sınıfının bu sisteme ilgisi ve güveni kalmamıştır.

Ekonomik gelişme başlardayken, nasıl bir yönetim altında olursa olsun, belli düzeyler tutturmak o denli zor değildi. Ama bugün ekonomik gelişme isteniyorsa, Sovyetler'deki bu düzenin değişmesi zorunludur.

İkincisi, bürokrasi eliyle gerçek proleter demokrasisi gelemez, sistem devrimleştirilemez. Yoksa bürokrasi tüm imtiyazlarını yitirir. Hiçbir sınıf ya da kauman ipi kendi boynuna bilerek geçirmez.

Yinelersek, iki şeyi iyi biliyoruz.

Birincisi, üretim güçlerinin hızlı gelişmesi sağlanmak, bunun için de bugünkü sistem değişmek zorundadır. İkincisi, bürokrasi eliyle demokrasi gelmez. Şimdi bu iki öğeyi alt alta koyalım ve düşünelim.

Bürokrasi gerçek bir demokrasiye yol vermez, ama, yukarıdaki birinci madde de gösteriyor ki, *bürokrasi de sıkışmıştır*. Mutlaka ve mutlaka modern teknolojiyi ülkeye hızla taşımak zorundadır. Bunu yapamazsa sistemi tehlikeli bir depremle karşı karşıyadır.

Demek ki, bürokrasi bir yanda bugün yaptığı gibi, halkı bir takım "liberal" adımlarla oyalayacak, öte yanda, bunun sonuçlarından da yararlanarak, ekonomik gelişmeyi hızlandırmaya çalışacaktır.

Diyelim ki, bürokrasi bir rekabetle karşılaşmadan bu dediğimizi yapabildi. Peki, ülke ekonomisinde teknolojik düzey yükseldikçe, ekonomi ilerledikçe ne olacaktır?

Bir kez, yüksek teknoloji, ekonomi alanıyla siyaset alanını iyice içiçe geçirecektir. Sosyalizmin, hem sistem olarak kapitalizmden üstünlüğü, hem de demokrasi olmadan işleyemezliği çok daha güçlü olarak kendini duyuracaktır. Öte yanda, işçi sınıfının genel düzeyi, bazı hünerleri hâlâ ellerinde tutan bürokrasinin düzeyini hızla yakalayacaktır.

Bu gelişmeler, proleter demokrasisini, çok partili sistemi, istemeseler de zorunlu kılmaktan başka sonuca çıkmaz.

Bir kısır döngü içinde bürokrasi mutlaka ekonomiyi geliştirmek zorundadır, ama ekonomi geliştikçe sosyalist demokrasi de gelişmek zorundadır. Bu nedenle bürokrasinin önü tarihsel olarak karanlıktır. 1920'lerden başlayarak yaptığı büyük haksızlıkları eninde sonunda ödeyecektir.

Bugün Sovyetler Birliği'nde kavga bürokrasinin içinde geçiyor, işçi sınıfını da yalnızca destek olarak kullanıyor. Ama önümüzdeki dönem, hem üstten, hem alttan her yöne hareketlenmenin arttığı bir dönem olacaktır. Sosyalist ülkelerde *komünist muhalefetler* doğacak ve güçlenecektir. Bu gelişmeler, kaçınılmaz olarak, dünya sosyalizmini *bir çeşit siyasal devrim*e, kastlanmış bürokrasinin alaşağı edilmesine, işçi sınıfının erki eline almasına ve bürokrasiyi kendisinin "sadık hizmetçisi" yapmasına götürecektir.

Lenin'den sonra, Sovyetler Birliği'nin izlediği siyaset, dünya devrimini duraklamaya sokan en güçlü etkenlerden biridir. Bakarsınız, "o kendine özgü esrarengiz yollarından ilerleyen tarih", bu çizgiye güzel bir oyun oynar ve önemli bir ülkede Sovyet siyasetinin engelleyemediği bir devrim gerçekleşir. Ve tüm insanlığın kaderini değiştirecek olan, Sovyetler Birliği'ndeki siyasal dönüşümlerin de kıvılcımı olur.

Kutlu bu söylediklerimizi nasıl değerlendirir bilemiyoruz ama biz hiç de karamsar bulmuyoruz!

Resmiler, Gorbaçof hattından nasıl yararlanmaya çalışıyorlar?

Bir noktaya dikkat çekeyim. Resmî TKP yönetimi Gorbaçof hattından şimdi hem kendi siyasal çıkarları için yararlanmaya, hem de bu hattın yanına mümkün olduğunca çok devrimciyi çekmeye çalışıyor.

Atılım'dan uzunca bir alıntıyı birlikte okuyalım:

"Fransız Komünist Partisi yayın organı *L'Humanite* nin Moskova muhabiri, *Bariş ve Sosyalizm Sorunları Dergisi*'nin 8. sayısına yazdığı bir yazıda şöyle diyor:

"Eğer Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin yenilenme süreci geliyorsa, eğer bu ülkede devrim içinde devrim oluyorsa, bu, değişik ülkelerde tamamen başka koşullarda faaliyet gösteren komünistlerin savaşımını mutlaka etkileyecektir."

"Fransız meslektaşımızın bu sözlerine tamamen katılıyoruz. Bizim kendi pratiğimiz, yalnız bizim değil, geniş devrimci sol parti ve gurupların pratiği Sovyetler Birliği'ndeki yenilenme sürecini gerçekten ciddiyle, büyük bir dikkatle ele almanın gerekliliğini kanıtıyor. Burada söz konusu olan, geçmişte reel sosyalizm ülkeleri karşısındaki tutum üzerine ortaya çıkan sol içi tartışmanın geçerli bir işlevinin kalıp kalmadığını gözden geçirmektir."

"(...)

"SBKP 27. Kongresi uluslararası komünist hareket için yeni bir durum ortaya çıkardı. Bu tüm sosyalizm dünyası için geçerli. Çin eski Çin değil, Polonya da öyle. Kanımızca bu, ülkemizdeki tüm devrimci sol için de yeni bir durum demektir. Ve sosyalizm dünyasında gerçekten devrimci bir yenilenme söz konusuysa, sosyalizm üzerine yirmi yıldır tartışan tarafların kendi eski konularını gözden geçirmeleri gerekmez mi?"

"Biz kendi payımıza, geçmişte reel sosyalizm hakkında, bizden farklı düşünen herkesle açık yüreklilikle çıplak bir bilanço çıkartmaya hazırız. Yanılgılarımızı, bize acı gelse de, dile getireceğiz ve elbette bizi doğrulayan sonuçları dostlarımızla sabırla açıklamaya çalışacağız."

"Böyle bir kollektif görüş alışverişinde bulunmayı sağlıklı bir temelde yürütmek için, kanımızca şu fikir ilkesel bakımdan önem taşıyor: *Pratik gösterdi ki, gerçeğin tekeli hiç birimizin elinde değildir.* Bu, ancak gerçekliğin içinde yaşam bulan Marksizmin, devrimci öğretinin de tekeline kimsenin sahip olmadığı anlamına gelmektedir. Biz açıkça diyoruz ki, partimizin adı 'komünist' olduğu için Marksizmin biricik sahibi, temsilcisi TKP değildir, olamaz. Bu dün doğrudur, bugün ise büsbütün, çok açık, çok kesin bir biçimde doğrudur. Gerçek değişmiştir, dünya savaş sonrasının, hatta 60'lı yılların dünyasından bambaşka bir dünya haline gelmiştir. Türkiye de öyle... Buna karşılık Marksist teori 30'lu, 40'lı yıllardaki ulaşımını, birçok alanda gerçeğin değişimine uygun bir hızla aşamamıştır. Kimi alanlarda teorik donukluk ortaya çıkmıştır. Böylece şimdi dünyayı Marksist teorinin ışığında kavrama ve değiştirme yanlısı tüm güçlerin önünde, Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in öğretilerini çağdaş dünya ve Türkiye koşullarında yaratıcılıkla geliştirmek gibi muazzam bir ödev duruyor."

"Devrimci sol hareketin tüm kolları için, bu, deyim yerindeyse, teoriye katkıda bulunma görevinde tam bir fırsat eşitliği veriyor." (Ali Saim, "Devrimci solun çeşitlilik içinde birliği ve yaratıcı bir tartışmaya doğru", *Atılım*, 1 Ağustos 1987) (abc)

Bakın, Sovyetler Birliği'nde devrim içinde devrim oluyor, demokrasi geldi, artık Sovyetler Birliği hakkında 20 yıldır yaptığımız tartışmaların bir hükmü kalmadı diyor. Ve devrimci harekete gerçekten çok ilginç bir bahşış veriyor. Sovyetler Birliği'ndeki bugünkü gelişmeler, tüm sollar için, teoriye katkıda bulunma görevinde tam bir fırsat eşitliği veriyordu! Yani Sovyetler Birliği'ne Gorbaçof gelmeden önce, kimsenin teoriye katkı yapmaya hakkı yoktu!! Hatta, Gor-

baçof gelmeden önce, gerçeğin tekelinin kimsede olmadığını pratik göstermiyordu!!

Ali Saim'in yazısından daha da ilginç bir belge, 25 Temmuz 1987 tarihli, Haydar Kutlu'nun sol örgütlere gönderdiği mektuptur. Bu mektup galiba yalnızca üç örgüte gönderilmemiş. Bu örgütler de PKK, Partizan ve *İşçinin Sesi*. Bu mektubun bu kapsamda bize de gönderilmemesinden gerçekten onur duyduk.

Sıkılmazsanız mektubun birkaç yerini okumak istiyorum.

"Bizce temel sorun birlikteliğin herkesçe kabul edilebilir bir çerçevesini oluşturmaktır. Burada sözünü ettiğimiz çerçeve ne ideolojik-politik bir platform, ne de örgütsel bir yapıdır. Ne ortak bir parti, ne de eylem veya cephe birliğidir. Söz konusu olan, birlikte olabilmenin ve birlikte mücadele edebilmenin ilke ve kurallarının ortak anlayışını birlikte oluşturabilmektir ..."

Anlamak güç! Türkçesi, hiçbirsey istemiyoruz, ne olur gelin konuşalım, artık eskisi gibi değil!

"Görüşümüze göre sol içinde ideolojik çatışma değil yapıcı bir fikir tartışması yürütülmelidir ..."

Gerçekten saçma, çünkü sol, çeşitli sınıf ve katmanları ve burjuva ideolojisini de içinde barındırıyor. Nasıl ideolojik çatışma yerine yapıcı fikir tartışması olacak? Biri ağzını açıyor, burjuva konuşuyor. Biri ağzını açıyor, işçi konuşuyor. Nasıl olacak? Kendisi de iyi biliyor olmayacağını. Ama amacı başka, amacı mümkün olduğu kadar geniş bir çevreyle ilişki kurmaktır. Bu da legale çıkma planının önemli bir parçasıdır.

"Önümüzde Marksizmin günümüz koşullarına göre yaratıcılıkla geliştirilmesi sorunu var. Devrim anlayışının, sosyalizm anlayışının yeni bir tarzda ele alınması sorunu var ..."

Yalnız burada hiçbir yerde olmadığı kadar açık düşmüş. "Devrim anlayışı" da artık eskidi, devrim yapmak iyi değil.

"Amacımız peygamber misali herkesi birliğe çağırarak değil. Ama şuna inanıyoruz ki kimsenin başkasına kendi görüşünü dayatmadığı, hiçbir örgütün başkasının tabanına göz dikmediği, (korkmayın bizden diyor-R.Y.) hiçbir partinin öncülük iddiasında bulunmadığı bir ortamda sonuçta bütün sol güçlerin kazançlı çıkacağı doğru bir çizgi daha kolay bulunabilir ve pratiğe uygulanabilir ..."

"Başka bir deyişle bugünkü durumda devrimci alternatif olabilmesi amacıyla yeni bir politik kültür temelinde bütünselliğini yeniden kazandırmak için tüm devrimci güçlerin katkıda bulunmasını öneriyoruz."

Gerçekten bugün halkımızın soldan beklentisi vardır. Ancak, bu beklentiye yanıt vermenin tek yolu, savaşımın her yönünde, her cephesinde reformist-devrimci ayırımını derinleştirmektir. Gerçekten devrime inançlı güçlerle, gözü burjuvaziye bakanların ayrılmasıdır.

Bu nedenle biz öteki devrimci hareketlere, "gelin, görüşelim" demiyoruz, "birlikte dövüşelim" diyoruz.

Haydar Kutlu ve ekibi, Todor Jivkov'un pişkinliğiyle yarışır biçimde, dün eleştiriyor ve Gorbaçof hattını Türkiye devrimci hareketi içinde

reformist cepheyi yaygınlaştırmada kullanıyor.

Toplumun her kesiminden fıskıran savaşım istediğini bu reform cephesinin söndürmesine izin vermemelidir.

Partimizin sorunları

Partimizin sorunlarına dönersek, 10 Eylül 1986'dan bu yana örgüt hızlı bir gelişme içine girdi. Çeşitli alanlarda kendisini yeniliyor, geliştiriyor. Bu arada partinin yönetim katlarında da yenilenme süreci sürüyor.

Her yaşayan organizma gibi, parti de ağaca benzetilebilir. Sürekli olarak yaprak döker. Yeni yapraklar çıkar, kuruyan yapraklar dökülür. Her dönemde bu yaprak dökümünün kendine özgü nedenleri olur.

12 Eylül faşizmi geldiğinde dökülen yaprakların büyük çoğunluğu korkudan döküldü. Bugün yaşanan dönem, ne faşizmdir, ne de devrimci durumdur. Ülkenin yoğun devrimci kavgalara yaklaşmakta olduğu bir dönemdir. Böyle olunca, ne faşizm gibi kötü bir terör var, ne de devrimci durum gibi, herkesin ne kadarsa o kadarıyla orta yerde durması gereken bir durum var. Öyle bir noktadayız ki, inancını yitirmiş, çeşitli nedenlerle yumuşamış yoldaşlar bu dönemde hâlâ çalışmaların şurasında burasında gizlenip kalabilirler.

Böyle olduğu için, son bir yıldır, her

Bugün kim parti üyesi olabilir? Partiyeye pazarlıksız yaklaşan, partinin verdiği görevleri yapmaya hazır, karanlık yanı olmayan, her işçi, her insan parti üyesi olabilir.

Hatırlarsınız Lenin, devrimin hemen ardından,

"komünizm elektrifikasyondur" belgisini yükseltmişti. Köylere, kasabalara elektrik gelmesiyle, komünizm arasında dünyalar kadar fark olduğunu o da biliyordu.

Ama o günün Rusya'sında komünizme gitmenin ilk adımı, önce ülkeye elektrik getirmektir. Biz de biliyoruz ki, komünizm üye kazanmak değildir ama şunu da biliyoruz:

Bugün Türkiye'de komünizm partimize üye kazanmaktır.

zamankinden farklı bir yaprak dökümü var. Yumuşayan, inancını ve savaşma azmini yitirmiş yoldaşlardan, parti yönetimi istifalarını istiyor. "Partiyeye karşı temiz duygular besliyorsan, dostluk sürer ama üyelikten ayrıl" diyor. MK'nın isteğiyle yürüyen bir yaprak dökümü var bugün.

Ve bu süreç sonuna gelmedi. Partinin yönetim katlarında, yenilenme, arınma ve güçlenme önümüzdeki dönemde de sürecektir. Hem Türkiye, hem partimiz, son derece çetin bir savaşın eşliğindedir. Herhangi bir mahalle kavgasında bile insan güvenmediğiyle kavgaya girmez. Bu parti canalcı bir kavgaya giriyor. Mutlaka güvenmek zorundadır.

Bu yenilenmenin hızı, en başta, yeni yaprakların fıskırma hızına bağlıdır. Idealist ama maceracı değildir.

Örgütsel stratejilere tutum

Parti ağacında yeni yaprakların hızla yeşermesinde, dolayısıyla yaprak dökümünün de hızlı ve planlı biçimde yürütülmesinde, örgütsel stratejinin hakkıyla uygulanmasının çok önemli bir yeri vardır.

Hem merkez komitemiz, hem de çeşitli örgütler kendi stratejilerini hazırladılar. Bu stratejiler de üçer aylık hedeflere bölündü ve bu hedefler doğrultusunda çalışılıyor.

Yaptığımız tüm görüşmelerden, bu stratejilerin uygulanması konusunda iki büyük tehlikenin varlığı ortaya çıktı. Onlara dikkat çekmek istiyorum.

Birincisi, stratejiyi yapıp rafa koymak, günlük rutinin içinde unutup gitmek. Bunu yapmakta olan örgütler var. Evet, günlük yaşam hızla akıyor, haftaların ayların nasıl geçtiği farkedilmiyor ama bizler bilinçli insanlarız, ne yapmak istediğimizi biliyoruz. Onları yapmak zorundayız.

İkinci büyük tehlike de, stratejileri, çalışmalarını hızlandırmanın aracı olarak değil, yavaşlatma aracı olarak kullanmaktır. Bunun örneklerine rastladığımız için söylüyorum. Örneğin şöyle durumlar oluyor. Çeşitli doğru öneriler, stratejinin göremediği yeni bazı fırsatlardan yararlanmayı hedefleyen öneriler, "üç aylık programda yok" gerekçesiyle reddediliyor. Bu olamaz. Üç aylık program allahın emri değil, bizler yaptık, herşeyi görmesine de olanak yok. Güzel bir öneri gelmiş, güzel bir fırsat çıkmış, "üç aylık programda yok" dedin mi, devlet dairesine benzeriz sonra. Son derece tehlikeli. Bu stratejileri, yapabildiğimiz en çoğunu yapabilmek için hazırlıyoruz. İlerlemenin önüne gerekçe olsun diye değil.

Örgütler kendi alanlarına yönelik stratejilerini, partinin merkez stratejisinin ışığında, tüm üyeleriyle tartışarak hazırladılar. Burada o stratejileri hazırlayan yoldaşlara ve organlara bir uyarım var. Stratejilerin kabulüyle bu komiteler, bu organlar, hem kendi üye tabanları, hem de merkez komitesi önünde kendilerini bağladılar. Artık başarının da, başarısızlığın da somut ölçüleri var. Başarısızlık orada bir yaptırım gerektirir. Verilmiş söz, koyulmuş hedefler var. Yoksa inandırıcılık kalmaz. Onun için, stratejilerimizi uygulamak ve uygulamak zorundayız. Sizler için de, bizler için de böyle.

Son derece doğru hedefler, gerçekleştirilebilir stratejiler saptadık. Bu

stratejilerin ışığında, bunları doğru kullanarak ve en önemli hedeflere yüklenerek çalışalım. Ve mart-nisan ayları geldiğinde, bir yılın dökümünü yaparken, hepimiz partimize karşı başımız dik çıkalım.

Üye kazanma

1987-1988 stratejisinin bir tek ana halkası vardır: *Üye kazanmak*.

Hergün yeni fırsatlar, yeni alanlar doğuyor. Görevler hızla artıyor. Bu terazi bu ağırlığı çekmez. Mutlaka yeni üyeler kazanmak gerekiyor.

Burada, yaptığımız bir hatayı söyleyeyim. Üye kazanma kararını aldık, hedef budur dedik ve sandık ki, görevi koymakla, buradan yürür gideriz. Öyle olmadı. Stratejinin kabulü ardından, örgütlerle yoğun ilişki içinde geçen ilk üç ay, karar almakla uygulamak arasında geniş bir aranın varlığını gösterdi. Bazı zorluklar vardı.

Bu zorluklar, *örgütün içinden* geliyordu. En önemli üç zorlukla karşılaştık.

Birincisi, örgüt geneliyle, üye kazanmayı, bunun zaten her zaman gündemde olduğunu unutmuş. Çarpıcı bir biçimde farkettiler ki, örgüt, faşizm yıllarında yeni üye kazanmanın heyecanını ve zevkini unutmuş.

İkincisi bazı bölgelerde o denli tutuk ve içe kapalı bir çalışma vardı ki, partiye yeni üye kazanma çalışması, konspirasyonu ve güvenliği bozar gibi alınıyordu.

Üçüncüsü ve en önemlisi de, "kim üye olabilir?" sorusunun yanıtında ortak bakış bulunmuştu. Üye sayısını artırmak bu yılın ana hedefidir ama "kim üye olabilir?" Buna herkes kendi anlayışı içinde birtakım yanıtlar veriyor ve ona göre üye arıyordu.

Bu saydığım üç temel zorluk bugün aşılmış mıdır? Ağırlığıyla aşılmıştır diyebilirim. En önemlisi, yeni üye kazanma amacı tüm örgüt çapında gerçek bir istek, gerçek bir hırs haline gelmeye başlamıştır. Yılın ikinci 6 ayında ortaya çıkacak sonuçlar bu dediğimi kanıtlayacaktır.

Kim komünist partisi üyesi olabilir?

Burada ölçü, yetişkin komünistler olamaz. Komünist partisi dışında gerçekten komünist olunabiliyorsa, o zaman komünist partisine gerek yoktur.

Komünist partisinin Lenin tarafından verilmiş bir tanımı var: *İşçi sınıfının öncü müfrezesi*. Bunu, Marksizm düşmanlarının göstermeye çalıştığı gibi, elitist bir tanıma eşitlememeliyiz. "İşçi sınıfının öncü müfrezesi" demek, "komünist partisi elitist bir topluluktur" demek değildir. Sınıftan, milyonlardan söz ediyoruz. Bunun öncü gücünden söz ediyoruz. Seçkinler gurubundan söz etmiyoruz. Komünist partisi elitist bir yapı olmadığı için, "kim üye olabilir?" sorusunun yanıtı, son derece objektif üç unsura bağlı olarak belirlenir ve bu unsurlardaki değişimlere göre de değişir.

Birinci unsur, şu soruyla tanımlanır: *Nasıl bir ülke, nasıl bir sınıf?* Kanada'da partiye alınacak insanla, Türkiye'de partiye alınacak insan arasında, bilgi bakımından da, yeteneklerin gelişmesi bakımından da herhalde fark vardır. Daha nüfusunun önemli kesimi okuma yazma bilmiyor. Sınıfın öncüsünden, *bu sınıfın* öncüsünden söz ediyoruz.

İkinci unsur da şu soruyla tanımlanır: *Ülkede sınıf kavgası nasıl bir dönemden geçmektedir?* Faşizm mi, gerici dönem mi var, işler açılıyor mu? Ya da devrim mi geldi? Duruma göre ya kapıyı aralarsın, ya ardına kadar açarsın, ya kapatırsın.

Üçüncü unsur ise şu soruyla tanımlanır: *Parti yaşamının hangi evresinden geçmektedir?* Partinin o günkü örgütsel gereksinimleri nedir?

Bu üç sorunun yanıtlarının optimal bileşimi, "kim komünist partisi üyesi olabilir" sorusunun yanıtını o gün için verir.

Bugün kim parti üyesi olabilir? Partiye pazarlıksız yaklaşan, partinin verdiği görevleri yapmaya hazır, karanlık yanı olmayan, her işçi, her insan parti üyesi olabilir.

Üye sınavı da partiye üye kazanmada engel olsun diye değil, yetiştirme aracı olarak getirilmiştir. Öyle değerlendirmeliyiz.

Hatırlarsınız Lenin, devrimin hemen ardından, "komünizm elektrifikasyondur" belgisini yükseltmişti. Köylere, kasabalara elektrik gelmesiyle, komünizm arasında dünyalar kadar fark olduğunu o da biliyordu. Ama o günün Rusya'sında komünizme gitmenin ilk adımı, önce ülkeye elektrik getirmektir. Biz de biliyoruz ki, komünizm üye kazanmak değildir ama şu da biliyoruz: *Bugün Türkiye'de komünizm partimize üye kazanmaktır.*

Legal alan örgütleri

Partimize yeni üyeler kazanma hedefinin başarıyla gerçekleştirilmesinde en önemli görev legal alan örgütlerine düşüyor. Bu dönemde legal alan örgütlerinden, bu alanda çalışan yoldaşlardan olağanüstü bir çalışma bekliyoruz.

Legal alan örgütleri içinde gençlik çalışmasını özel olarak vurgulamalıyız. Nüfusunun büyük çoğunluğu genç olan ülkemizde yarınlarımızı onlar temsil ediyor. Ve biz gençliğin partisiyiz.

Türkiye gençlik hareketi içerisinde, onun genel ve doğru olan hedeflerini destekler biçimde çalışmakta olan bir komünist müfreze oluşmaktadır. Oluşmuştur demeyeceğim, "oluşturmadır"ı da çok başlangıç olarak anlamayın. Önemli bir güç olarak oluşmaktadır, göreceksiniz. Yaratıcı, atılgan, gözünü budaktan sakınmayan ve disiplinli bir müfreze. Gençlik hareketinin bugüne dek görmediği bir özellik olarak, disiplinli bir komünist gençlik müfrezesi oluşuyor. Tüm yaşam biçimleriyle gençliğin saygısını ve güvenini alacak, onları devrime ve komünizme kazanacak bir müfreze.

Legal alanın sorunları bugün gerçekten zordur ve çeşitlidir. Düşmanın gözünün içine baka baka, siyasal kimliğini belli ederek, her yaptığı işe partinin adını koyarak, görüşlerimizi ve merkez organımızı daha fazla daha fazla yayarak, *ama* parti bağı yakalatmadan çalışmak. Bu görevin sağlam sinir, sağlam inanç, sağlam anlayış, tek sözcükle, sağlam formasyon gerektirdiği açıktır.

Yoldaşlarımıza güveniyoruz. Onlara, siyasal kavgada her zaman önemli yeri olan birşey, çetin görevlerinde şans diliyoruz.

11. Özveri Taarruzu ve siyasal hedefi

Yarın 11. Özveri Taarruzu'na başlıyoruz. 10 yıl geçti, az değil. Özveri

taarruzu, gururla söyleyebiliriz, partimizin Türkiye devrimci hareketine kazandırdığı önemli bir gelenektir.

Geçen on yıla baktığımız zaman, özveri taarruzunun bizlere katkısının paha biçilmez olduğunu görürüz. Özellikle dört alanda:

Birincisi, yığınlara örnek olmada. "Gel şunu yapalım" diyorsan, en azından daha fazlasını yapmaya hazır olduğunu göstermek zorundasın.

İkincisi, komünist kişiliğimizi geliştirmede.

Üçüncüsü, yorulanları elemeye, sararan yaprakları silkelemeye.

Dördüncüsü, partimizin bir devletin memuru olmadan, onurunu ve namusunu yitirmeden, ya da insanlık suçları işlemeden ayakta kalabilmesinde.

Bu yılın özveri taarruzu da, her yıl olduğu gibi bu yılın *ana* örgütsel hedefine yardım edici bir hedef taşınmalıdır.

Bu hedef ne olabilir?

Bugün Türkiye'de çeşit çeşit legal yayın çıkıyor. Yığınlara ulaşmada bu legal yayınlar önemli bir kolaylıktır ve biz bu yöntemi reddetmiyoruz. Bunları bir kere ayıklayalım.

Ama ne zaman uygulayacağımız, Türkiye'de ne zaman legal yayın çıkaracağımız ayrı sorundur. Çeşitli ögelere bakarak belirlenecek bir sorundur. Legalist, pasifist ve modacı eğilimlere prim verecek değiliz.

Burada bakılacak iki çok önemli yön vardır.

Birincisi, illegal örgüt ne düzeyde etkinleşmiştir?

İkincisi, ki onu da ikiye ayırabiliriz. Legal olanağın içerik açısından ve tiraj açısından sınırları ne denli genişlemiştir? Bu sorulara verecek yanıtlar, bizi bir dizi değişik tutum almaya götürebilir.

Bugün, illegal örgüt, Türkiye'de çıkacak legal yayını, demir disiplin altına alacak denli etkinleşmemiştir. Bu nedenle de legal yayının ideolojik ve siyasal sapmalara kayma olasılığı büyüktür.

Legal olanağın içerik açısından hukuksal sınırları vardır ve bu sınırlar da oportünizmi beslemektedir. Ancak, düne oranla durum daha iyidir.

Legal olanağın tiraj sınırı da bugün hâlâ yarılabileceğimiz bir düzeydedir.

Bu üç yön içinde, bugün tutumumuzu asıl belirleyen üçüncüsüdür. Yarın farklı bir durum çıkar, öteki yönlerden biri belirleyebilir.

Bugün Türkiye'de en çok satan sol dergi *2000'e Doğru*, 7000'e yakın dağıtılıyor. *İşçinin Sesi*'nin dağıtımı ise 3000'e yaklaşmış durumdadır.

Öyleyse bugün özveri taarruzunun hedefi bunu yükseltmek olmalıdır. On hafta içinde, yani 4 sayı içinde hedefi 5000 olarak koymalıyız. Taarruzdan çıktığımızda Türkiye'de *İşçinin Sesi* 5000 dağıtılıyor olmalıdır.

Burjuvazinin getirdiği legalitenin sınırları, çeşitli yollardan genişletilebilir. Örneğin o sınırları kabul ederek başlayıp (ki bu düzenle uyusmadır) küçük küçük ilerlemeler yoluyla legal ortama ilerletebilirsin. Bir legal dergi çıkartırsın, önce sosyal dersin, sonra sosyalist dersin. Zaman gelir komünist diye bir laf atarsın, kapatırlar vb. Böyle bir savaşım içinde, bir miktar uzlaşma, bir miktar itekleme yoluyla da legaliteyi ilerletmek olanaklıdır.

Ama budanmamış, uzlaşmamış görüşlerimizi yığınlara taşıyan *İşçinin Sesi*'ni 10 bin, 20 bin, 30 bin dağıtarak, komünizmin illegalitesini

işlemez duruma getirmek, paramparça etmek - bu da olanaklıdır. Her işçi mahallesinden şu kadar *İşçinin Sesi* çıkarsa, her vardiya çıkışında aradıklarında, her otobüste şu kadar *İşçinin Sesi* çıkarsa hangi hapishanelere sığdıracaklar? Legalitenin sınırlarını böyle genişletmek, proleter yöntem kullanan, demokrasi savaşımını devrime doğrudan bağlayan en devrimci yoldur. Bugün yapmamız gereken budur.

Merkez organımızın merkezi yollardan, örgütler eliyle çoğaltılması, bugünkü olanaklarımız içinde 5000 hedefi için değil ama bu daha yüksek hedefler için yetmez. Her partili her sempatizan *İşçinin Sesi*'ni çoğaltmalı, yaymalıdır.

6.Kongre olağanüstü olarak toplandı

Son olarak yoldaşlar, hepinizin seviyeceği bir haber vereceğim: Türkiye Komünist Partisi'nin 6.Kongresi olağanüstü olarak, tek gündem maddesiyle toplandı. Biri memur, öteki gerçek komünist partisindeki gelişmeleri değerlendirdi, program ve tüzükte gerekli değişiklikleri oybirliğiyle yaparak, adının ardındaki *geçici* takıyı kaldırdı.

Yoldaşlar, partimizden haksız yere koparıldığımız ilk günden başlayarak bu oldu-bittiyi reddettik. Marşımızda TKP der, TKP-*İşçinin Sesi* demez. Rozetlerimizde de TKP'dir. Her yerde TKP'dir. Bu oldu-bittiyi reddettik. Bunu boş bir hamaset olarak değil, ideolojik-siyasal, örgütsel ve moral gerekçelere dayanarak söyledik. Ve gün gelecek, adımızı takısız olarak kullanacağız dedik.

Bunu derken, daha ileri yılları, hatta belki devrimi ve sonrasını düşünüyorduk. Ama, resmi oportünizm bu yolu daha önce açtı.

Türkiye böyle bir ülke olmasa, sınıf kavgasının keskin, toprağının bereketli olduğu bir ülke olmasa, örneğin Avustralya'da olduğu gibi "sosyalist parti" derlerdi kendilerine. Ya da Yeni Zelanda'da da yaptıkları gibi "sosyalist birlik partisi" derlerdi. Türkiye öyle bir ülke ki kolay kolay yapamıyorlar ama isterlerdi. Beyinlerinin ardında, komünist adının ürkütücü olduğu var. "Komünist Abdullah gibi kalırız" korkusu var. Ve belki de bilinçsizce doğru birşeyi seziyorlar. Bugün Sovyetler Birliği'ndeki "komünizm" dünya işçisi için ürkütücüdür. Ya da, budanmamış, dolu-dizgin, coşkun bir komünizm bu sefer kendileri için fena halde ürkütücüdür. Ama, adı kolay bırakamıyor, takılar ekliyorlar. Türkiye devrime yakın bir ülke, sınıf kavgasının keskin gittiği bir ülke ve bu resimler de işçi sınıfını dizginlemek için çalışıyorlar. İşçi sınıfının militan kesimleri üzerinde komünist adının etkisi büyük. Dolayısıyla komünist adını atamıyorlar.

Ne var ki, süreç burada durmayacak. Yıllar önce oportünizmin hamileliğe benzediğini söylemiştik. Üç aylık hamilelikte kimse donup kalmıyor, mutlaka dokuz ay sonra bebek doğuyor. Mutlaka adım adım herşeylerini bırakacaklar.

Bu kürsüden, komünizm ideallerine, Marksizm-Leninizme inançlı, oportünizme düşman tüm komünistlere, TBKP içindeki ve dışındaki tüm komünistlere sesleniyorum. Gelin, elbirliği ile yenilmez bir parti, yenilmez bir silah yaratalım.

Gelenek ve gelecek TKP'dedir.